

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Public Health Wales statement on Novel Coronavirus (COVID-19) outbreak

This statement will be updated daily at 2pm

Updated: 2:00pm Thursday 28 May

NOTE: Detailed information on new cases of Novel Coronavirus (COVID-19) in Wales is now available on our user-friendly data dashboard on the [Public Health Wales website](#).

Dr Robin Howe, Incident Director for the Novel Coronavirus (COVID-19) outbreak response at Public Health Wales, said:

"On Friday, the First Minister will confirm what, if any, easements to lockdown rules and social distancing will take place in Wales. Welsh Government decisions will continue to be based on scientific evidence and advice.

"Whenever easements are made, a key enabler will be implementing Welsh Government's 'Test, Trace, Protect' strategy. We have made further progress in developing our testing capacity and making sure that we will be ready for contact tracing. Future relaxations of lockdown measures will also be dependent on everyone following advice set out in the 'Test, Trace, Protect' strategy, including self-isolating when required.

"In the meantime, social distancing rules remain in effect. Public Health Wales fully supports Welsh Government's revised stay-at-home regulations. The message has not changed – anyone can get Novel Coronavirus (COVID-19), anyone can spread it. Stay home, protect the NHS, and save lives

"Public Health Wales, working with Aneurin Bevan University Health Board, is recruiting 500 participants as part of the Oxford Vaccine Group COVID-19 vaccine trial. The aim of this study is to find a safe vaccine that will develop immunity against the virus and thus prevent the disease. Co-ordinated by Health and Care Research Wales, this is a collaboration between Public Health Wales, Aneurin Bevan University Health Board and the Centre for Trials Research at Cardiff University

"This is an important study to test the effectiveness of one of the main candidate vaccines for COVID-19 in Wales. If successful, vaccination will provide a route out of this pandemic. We will be recruiting participants for screening and administration of vaccine, and monitoring outcomes and safety.

"Public Health Wales has also been working in partnership with Ortho Clinical Diagnostics on new Novel Coronavirus (COVID-19) antibody tests. In South Wales production is now well underway on the tests, which can detect antibodies that can be used to identify an immune response and may be critical in back-to-work strategies.

"Antibody testing is an important part of our strategy to counter the spread of Novel Coronavirus (COVID-19) and to help us understand who has had the disease. Knowing that the production of the test will be local to us in Wales was of great importance to us as we determined which suppliers to rely on.

"Anyone experiencing Novel Coronavirus (COVID-19) symptoms can now apply for a home testing kit using the new UK online portal. For further information and a link to the booking website, visit: www.gov.wales/coronavirus or www.llyw.cymru/coronafeirws. This will be supported by a national 119 phone service, through which people can also order a home test.

"New guidance on Novel Coronavirus (COVID-19) symptoms has also recently been issued from the four UK Chief Medical Officers. All individuals should self-isolate if they develop at least one of the following coronavirus symptoms: a new continuous cough or fever or loss of smell (anosmia) or taste.

"Anosmia is the loss or a change in your normal sense of smell. It can also affect your sense of taste as the two are closely linked. The individual's household should self-isolate for 14 days as per the current guidelines and the individual should stay at home for seven days, or longer if they still have symptoms other than cough or loss of sense of smell or taste.

"Public Health Wales welcomes the extension of Novel Coronavirus (COVID-19) testing to all care home residents and staff, and is supporting the implementation of the Welsh Government's 'Test, Trace, Protect' strategy published earlier this month, along with the Critical Workers Testing Policy, which aims to use the current testing capacity in Wales to the full, ensuring we test the right people, at the right time, in the right place, to reduce the spread of Novel Coronavirus (COVID-19). We continue to work to increase our testing capacity in Wales.

"The Welsh Government announced on Friday 8 May that lockdown arrangements would continue in Wales for a further three weeks: in Wales stay-at-home guidance remains that, wherever you can, you should stay at home.

"Although we appear to have passed the peak of new cases in Wales, Novel Coronavirus (COVID-19) is still circulating in every part of the country. The single most important action we can all take in fighting the virus is to stay at home, and we thank each and every person across Wales for doing their bit to help slow the spread of the virus.

"We are encouraging everyone to download the Novel Coronavirus (COVID-19) Symptom Study app, which has been supported by Welsh Government. The app allows users to log daily symptoms to help build a clearer picture of how the virus is affecting people. For more information, including how to download the app, visit covid.joinzoe.com.

"Public Health Wales is working to address the negative impact of Novel Coronavirus (COVID-19) on the social, mental and physical wellbeing of people in Wales. Our latest campaign, 'How are you doing?' is now live and offering practical advice from phw.nhs.wales/howareyoudoing.

"People no longer need to contact NHS 111 if they think they may have contracted Novel Coronavirus (COVID-19). Information about the symptoms to look out for is available on the Public Health Wales website, or members of the public can use the NHS Wales [symptom checker](#).

"Anyone with a suspected coronavirus illness should not go to a GP surgery, pharmacy or hospital. They should only contact NHS 111 if they feel they cannot cope with their symptoms at home, their condition gets worse, or their symptoms do not get better after seven days.

"Only call 999 if you are experiencing a life-threatening emergency, do not call 999 just because you are on hold to 111. We appreciate that 111 lines are busy, but you will get through after a wait.

"While emphasising the importance of staying at home, we also want to reinforce the message from NHS Wales that urgent and emergency care services for physical and mental health are still open and accessible.

"For parents, if your child is unwell and you are concerned you should seek help. If you have urgent dental pain you should still call your dentist. If you have a health complaint that is worrying you and won't go away you should call your GP practice. If you or a family member are seriously ill or injured you should dial 999 or attend your nearest Emergency Department."

Datganiad Cymraeg:

Diweddardwyd: 2:00yp Dydd Iau 28 Mai -

NODER: Mae gwybodaeth fanwl am achosion newydd o Coronafeirws Newydd (COVID-19) yng Nghymru bellach ar gael ar ein dangosfwrdd data hawdd ei ddefnyddio ar wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Dywedodd Dr Robin Howe, Cyfarwyddwr Digwyddiad ar gyfer yr ymateb i'r achos o'r Coronafeirws Newydd (COVID-19) yn Iechyd Cyhoeddus Cymru:

"Ddydd Gwener, bydd y Prif Weinidog yn cadarnhau pa newidiadau a wneir, os bydd unrhyw rai o gwbl, ynghylch y rheolau cyfyngiadau symud a chadw pellter cymdeithasol yng Nghymru. Bydd penderfyniadau Llywodraeth Cymru yn parhau i fod yn seiliedig ar dystiolaeth a chyngor gwyddonol.

"Pryd bynnag y gwneir newidiadau, bydd gweithredu strategaeth 'Profi, Monitro, Olrhain' Llywodraeth Cymru yn rhan annatod o alluogi hyn. Rydym wedi gwneud cynnydd pellach wrth ddatblygu ein capasiti profi ac i sicrhau y byddwn yn barod i olrhain cysylltiadau. Bydd llacio'r mesurau cyfyngiadau symud yn y dyfodol hefyd yn dibynnu ar bawb yn dilyn y cyngor a nodir yn y strategaeth 'Profi, Monitro, Olrhain', gan gynnwys hunanynysu pan fo angen.

"Yn y cyfamser, mae'r rheolau cadw pellter cymdeithasol yn parhau i fod mewn grym. Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn llwyr gefnogi rheoliadau aros gartref diwygiedig Llywodraeth Cymru. Nid yw'r neges wedi newid – gall unrhyw un gael ei heintio â Coronafeirws Newydd (COVID-19), a gall unrhyw un ei ledaenu. Aros gartref, diogelu'r GIG, achub bywydau

"Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn recriwtio 500 o gyfranogwyr fel rhan o dreial brechlyn COVID-19 yr Oxford Vaccine Group. Nod yr astudiaeth yw dod o hyd i frechlyn diogel a fydd yn datblygu imiwnedd yn erbyn y feirws ac felly'n atal y clefyd. Wedi'i gydlynu gan Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru, mae hwn yn gydweithrediad rhwng Iechyd Cyhoeddus Cymru, Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan a Chanolfan Treialon Ymchwil ym Mhrifysgol Caerdydd.

"Mae hon yn astudiaeth bwysig i brofi effeithlonrwydd un o'r prif frechlynnau posibl ar gyfer COVID-19 yng Nghymru. Os bydd yn llwyddiannus, bydd brechu yn darparu llwybr allan o'r pandemig hwn. Byddwn yn recriwtio cyfranogwyr ar gyfer sgrinio a rhoi brechlyn, ac yn monitro canlyniadau a diogelwch.

"Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi bod yn gweithio mewn partneriaeth ag Ortho Clinical Diagnostics hefyd ar brofion gwrthgyrff newydd ar gyfer Coronafeirws Newydd (COVID-19). Yn Ne Cymru, mae'r gwaith o gynhyrchu'r profion hyn wedi bod yn mynd rhagddo. Gall y profion hyn ddod o hyd i wrthgyrff y mae modd eu defnyddio i adnabod ymateb imiwn a gallent fod yn hanfodol mewn strategaethau dychwelyd i'r gwaith.

"Mae cynnal profion gwrthgyrff yn rhan bwysig o'n strategaeth i atal lledaeniad Coronafeirws Newydd (COVID-19) ac i'n helpu i ddeall pwy sydd wedi cael yr afiechyd. Roedd gwybod y bydd y gwaith o gynhyrchu'r prawf yn lleol i ni yng Nghymru o bwysigrwydd mawr i ni wrth i ni bennu pa gyflenwyr i ddibynnu arnynt.

"Gall unrhyw un sy'n profi symptomau Coronafeirws Newydd (COVID-19) nawr wneud cais am becyn prawf cartref gan ddefnyddio porth ar-lein newydd y DU. I gael rhagor o wybodaeth a dolen i'r wefan archebu, ewch i: www.llyw.cymru/coronafeirws neu www.gov.wales/coronavirus. Cefnogir hyn gan wasanaeth ffôn 119 cenedlaethol, lle gall pobl hefyd archebu prawf cartref.

"Cyhoeddwyd canllawiau newydd ar symptomau Coronafeirws Newydd (COVID-19) hefyd yn ddiweddar gan bedwar Prif Swyddog Meddygol y DU. Dylai pob unigolyn hunanynysu os yw'n datblygu o leiaf un o'r symptomau coronafeirws canlynol: peswch neu dwymyn barhaus newydd neu golli synnwyr blasu neu arogl (anosmia) .

"Anosmia yw colli neu newid i'ch synnwyr arogl arferol. Gall hefyd effeithio ar eich synnwyr blasu, gan fod cysylltiad agos rhwng y ddau. Dylai pawb yng nghartref yr unigolyn hunanynysu am 14 diwrnod yn unol â'r canllawiau cyfredol a dylai'r unigolyn aros gartref am saith diwrnod, neu'n hirach os oes ganddo symptomau heblaw peswch neu golli synnwyr arogl neu flas.

"Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn croesawu ymestyn profion ar gyfer Coronafeirws Newydd (COVID-19) i

holl breswylwyr a staff cartrefi gofal, ac mae'n cefnogi gweithrediad strategaeth 'Profi, Monitro, Olrhain' Llywodraeth Cymru a gyhoeddwyd yn gynharach y mis hwn, ynghyd â'r Polisi Profi Gweithwyr Allweddol, sydd â'r nod o geisio defnyddio'r capasiti profi cyfredol yng Nghymru i'r eithaf, gan sicrhau ein bod yn profi'r bobl iawn, ar yr adeg iawn, yn y lle iawn, er mwyn lleihau lledaeniad Coronafeirws Newydd (COVID-19). Rydym yn parhau i weithio i gynyddu ein capasiti profi yng Nghymru.

"Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ddydd Gwener 8 Mai y byddai trefniadau cyfyngiadau symud yn parhau yng Nghymru am dair wythnos arall: mae'r canllawiau aros gartref yn aros yr un fath yng Nghymru, sef y dylech aros gartref, lle bynnag y bo'n bosibl.

"Er ei bod yn ymddangos ein bod wedi mynd heibio'r lefel uchaf o achosion newydd yng Nghymru, mae Coronafeirws Newydd (COVID-19) yn dal i gylchredeg ym mhob rhan o'r wlad. Y cam pwysicaf un y gallwn i gyd ei gymryd wrth drechu'r feirws yw aros gartref, a diolchwn i bawb ledled Cymru am chwarae ei ran i helpu i arafu lledaeniad y feirws.

"Rydym yn annog pawb i lawrlwytho'r ap Astudio Symptomau Coronafeirws Newydd (COVID-19), a dderbyniodd gefnogaeth gan Lywodraeth Cymru. Mae'r ap yn caniatáu i ddefnyddwyr logio symptomau'n ddyddiol i helpu i adeiladu darlun cliriach o sut mae'r feirws yn effeithio ar bobl. Am ragor o wybodaeth, gan gynnwys sut i lawrlwytho'r ap, ewch i [covid.joinzoe.com](https://www.covid.joinzoe.com).

"Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gweithio i fynd i'r afael ag effaith negyddol Coronafeirws Newydd (COVID-19) ar lesiant cymdeithasol, meddyliol a chorfforol poblogaeth Cymru. Mae ein hymgyrch diweddaraf, Sut Wyt Ti? bellach yn fyw ac mae'n cynnig cyngor ymarferol trwy [phw.nhs.wales/howareyoudoing](https://www.phw.nhs.wales/howareyoudoing).

"Nid oes angen i bobl gysylltu ag NHS 111 mwyach os ydynt yn credu bod ganddynt Coronafeirws Newydd (COVID-19). Mae gwybodaeth am y symptomau i gadw llygad amdanynt ar gael ar wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru, neu gall aelodau'r cyhoedd ddefnyddio [gwiriwr symptomauGIG](https://www.gwirwyr.com) Cymru.

"Ni ddylai unrhyw un yr amheuir bod ganddo/ganddi salwch coronafeirws fynd i bractis meddyg teulu, fferyllfa nac ysbyty. Dim ond os yw'n teimlo na all ymdopi â'i symptomau gartref, fod ei gyflwr yn gwaethygu, neu os nad yw ei symptomau'n gwella ar ôl saith niwrnod y dylai gysylltu â NHS 111.

"Peidiwch â ffonio 999 oni bai eich bod yn profi argyfwng sy'n peryglu bywyd. Peidiwch â ffonio 999 dim ond oherwydd eich bod yn aros i 111 ateb eich galwad ffôn. Rydym yn deall bod llinellau 111 yn brysur, ond bydd rhywun yn ateb eich galwad ar ôl i chi aros.

"Er ein bod am bwysleisio pwysigrwydd aros gartref, hoffwn atgyfnerthu'r neges gan GIG Cymru fod gwasanaethau gofal brys ar gyfer iechyd meddwl ac iechyd corfforol ar agor o hyd.

"I rieni, os yw'ch plentyn yn sâl a'ch bod yn pryderu, dylech ofyn am help. Os oes gennych boen deintyddol brys, dylech ddal i ffonio'ch deintydd. Os oes gennych broblem iechyd sy'n eich poeni ac nad yw'n mynd i ffwrdd, dylech ffonio'ch practis meddyg teulu. Os ydych chi, neu aelod o'r teulu, yn ddifrifol wael neu wedi'ch anafu, dylech ddeialu 999 neu fynd i'ch Adran Achosion Brys agosaf."